

РОЗДІЛ 1 МОВОЗНАВСТВО

УДК 81'37(045)

DOI <https://doi.org/10.32782/philspu/2025.9.1>

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ТЕРМІНА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Лариса Євстахіївна Азарова,

доктор філологічних наук, професор, член-кореспондент
Міжнародної кадрової академії, завідувач кафедри мовознавства
Вінницького національного технічного університету

ORCID ID: 0000-0002-2631-8151

Web of Science: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/AAD-2945-2021>

Scopus: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57212031795>

Людмила Володимирівна Горчинська,

старший викладач кафедри мовознавства
Вінницького національного технічного університету

ORCID ID: 0000-0002-4614-4371

Тетяна Миколаївна Пустовіт,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри мовознавства

Вінницького національного технічного університету

ORCID ID: 0000-0001-9343-3240

У статті вказано, що сучасна термінологія є динамічною системою, що зазнає змін. У цифровому суспільстві з'являються нові потреби, що зумовлюють необхідність оновлення галузевих терміносистем. При цьому важливим є не стільки сам термін, скільки різноманітні сфери його використання. Доведено, що зміни охоплюють і саму термінологію як наукову дисципліну, і галузеві терміносистеми різних мов. Здійснено спробу протиставити термін загальноживаному слову, підкреслюючи його характерні ознаки, зокрема точність визначення та моносемію, яка виступає основою формування терміна, сприяючи уникненню двозначності або незрозумілості в професійній комунікації. Визначено, що в сучасних дослідженнях терміносистем українського наукового та професійного дискурсу термінологічну лексику розглядають як складову частину лексики мови, що організована в систему, у якій лексеми та їхні значення взаємопов'язані та формують мережу семантичних зв'язків. Аспекти прояву цих системних зв'язків становлять феномени, навколо яких формуються основні лексико-семантичні мікросистеми мови: полісемія, синонімія та антонімія. З'ясовано, що аналіз функціонування термінів в освітньому дискурсі дає змогу наголошувати на тому, що ідеальна модель терміна часто зазнає порушень. Терміни, подібно до загальноживаних слів, стають полісемічними з моменту впровадження в дискурс. Однак, незважаючи на зміни, що відбулися в загальній теорії термінології за останні десятиліття, питання нормалізації та стандартизації термінів залишаються актуальними для термінологічної номенклатури освітньої сфери. Проаналізовано лексико-семантичні процеси, що відбуваються в українській термінології. Окремо відзначено особливості полісемії, омонімії, антонімії та синонімії в термінології, а також визначено причини виникнення цих явищ.

Ключові слова: термін, лексико-семантичні особливості, термінологія, полісемія, антонімія, синонімія, омонімія.

Azarova Larisa, Gorchynska Lyudmila, Pustovit Tetiana. Lexical-semantic properties of the term in the Ukrainian language

The article states that modern terminology is a dynamic system, which is characterized by changes. In the digital society, new needs arise, which necessitate the need to update industry terminologies. In this case, it is not so much the term itself that is important, but the various spheres of its use. It is proven that changes cover both terminology itself as a scientific discipline and industry terminologies of different languages, in particular Ukrainian. An attempt is made to contrast the term with a commonly used word, emphasizing its characteristic features, in particular monosemy and accuracy of definition. At the same time, monosemy serves as the basis for the formation of a term, helping to avoid ambiguity or incomprehensibility in professional communication. It is found that in modern studies of the terminological system of Ukrainian scientific and professional discourse, terminological vocabulary is considered as a component of the vocabulary of a language, which is organized into a system in which lexemes and their meanings are interconnected and form a network of semantic connections. Aspects of the manifestation of these systemic connections are the phenomena around which the main lexical-semantic microsystems of the language are formed, in particular polysemy, synonymy and antonymy. It has been established that the analysis of the functioning of terms in educational discourse allows us to emphasize that the ideal model of the term is often violated. Terms, like commonly used words, become polysemic from the moment they are introduced into discourse. However, despite the changes that have occurred in the general theory of terminology in recent decades, the issues of normalization and standardization of terms remain relevant for

the terminological nomenclature of the educational sphere. The lexical-semantic processes that occur in Ukrainian terminology are analyzed. The features of polysemy, homonymy, antonymy and synonymy in terminology are separately noted, and the causes of the occurrence of these phenomena are also determined.

Key words: *term, lexical and semantic features, terminology, polysemy, antonymy, synonymy, homonymy.*

Вступ. Особливу увагу в сучасній лінгвістиці приділяють вивченню термінології як важливого компонента мовної системи, що забезпечує точну й однозначну передачу наукової інформації. Терміни виконують номінативну, семасіологічну, комунікативну та когнітивну функції, сприяючи систематизації знань у різних галузях науки й техніки. Однак, незважаючи на прагнення до стандартизації, термінологія залишається динамічною підсистемою мови, яка постійно змінюється та поповнюється новими одиницями, адже розвиток науки, поява її нових галузей зумовлюють потребу в точному відображенні нових понять відповідними мовними одиницями, про що свідчить історія розвитку термінології будь-якої мови.

Процес розвитку і становлення термінології, а також аналіз її семантичної та словотвірної структури є предметом уваги дослідників різних галузей знань. Кожна з них намагається якнайкраще впорядкувати свою термінологічну систему, забезпечивши однозначне співвідношення між словами та відповідними поняттями, зберігаючи при цьому максимальну точність, лаконічність та однозначність термінів. Незважаючи на те, що терміни формуються на основі «живої» мови й використовують її словотвірні ресурси, вони не можуть повністю позбутися особливостей, властивих загальнолітературній лексиці, передусім на початкових етапах становлення. Це є закономірним процесом, що відображає динаміку розвитку наукової комунікації. Незалежно від періоду формування термінологічних систем, до наукових термінів висувають певні вимоги: вони мають бути зрозумілими, стислими й однозначними, що забезпечує ефективність професійного спілкування та точність формулювання наукових висновків. «Наука без термінології не існує, тому розбудова національних терміносистем та ширше їх функціонування є свідченням наукового потенціалу націй» [1, с. 163].

Розглядаючи термінологію як підсистему лексичної системи мови, ми звертаємо увагу на те, що тут функціонують семантичні явища, характерні для загальноживової лексики. Значущими лексико-семантичними чинниками, що структурують терміни в терміносистемі, є синонімія, полісемія, омонімія та антонімія.

Метою статті є виявлення лексико-семантичних особливостей терміна та визначення його відмінностей від загальноживових слів, що сприятиме поглибленню розуміння його структури, специфіки функціонування та взаємозв'язків у професійній діяльності, вдосконаленню наукової комунікації та розвитку термінознавства як самостійної лінгвістичної дисципліни.

Матеріали та методи. У статті використано матеріали словників антонімів [2], синонімів [3], омонімів [4] та іншомовних слів [5]. Останні десятиліття позначилися збільшенням уваги до вивчення лексико-семантичних відношень слів-термінів у зарубіжних та українських

науковців: М. Т. Кабре Кастельві, Г. Пітча, К. Лорена, П. Ондруса, Р. Теммерман, П. Ф. Бенітес, І. Білодіда, Г. Краковецької, Л. Костенко, С. Дорошенко. У наукових працях українських дослідників Я. Мар'яно, В. Борисова, В. Марченко розглянуто основні ознаки терміна; визначено відмінність його від загальноживових слів. Структурно-семантичний принцип терміна досліджували О. Пономарів, Я. Снісаренко, О. Винник, А. Загнітко. Особливості деривації термінів, структурні типи знаходимо у студіях К. Городенської, Н. Клименко, Є. Карпіловської. Дефініцію терміна розглядали О. Стишов, В. Іващенко, І. Василяйко тощо. Типи термінів за значенням вивчали Г. Мацюк, Я. Наконечний, Е. Балюта. Н. Кюсюк, Р. Кокурек зосереджують увагу на дослідженні антонімії у французькій юридичній термінології. Дослідження важливих лексико-семантичних чинників організації термінів у терміносистемі (синонімії, антонімії, полісемії, омонімії) репрезентують праці Р. Коваль, Ю. Струганець, С. Якімовської. Вони акцентують увагу на важливості вивчення лексико-семантичних властивостей терміна у французькій, англійській та іспанській мовах. Водночас, у розвитку сучасної термінологічної науки низка проблем є недостатньо простудійованими. Актуальність статті зумовлено потребою аналізу сучасних динамічних тенденцій у дослідженні лексико-семантичних особливостей слів-термінів.

Для проведення дослідження лексико-семантичних властивостей терміна в українській мові використано різноманітні методи, прийоми, окремі способи аналізу (лексико-семантичний, контекстуальний, компонентний) та узагальнення фактичного матеріалу, а також інтерпретації результатів. Відповідно до поставленої мети синхронно здійснювалося наукове осмислення та аналіз проблеми. Використано порівняльний та статистичний методи. Постійно використовувалися такі методи як наукове спостереження, порівняння, теоретико-методичне прогнозування, які були реалізовані в таких конкретних формах:

- синхронно-описовий метод дослідження, пов'язаний зі спостереженням та класифікацією з метою їхнього подальшого синтезу;
- описовий метод, використаний для виявлення омонімії, синонімії, антонімії, полісемії в термінологічній системі;
- порівняльний метод, використаний з метою аналізу відмінностей і подібностей терміна та загальноживового слова.

Результати дослідження. «Комплексне дослідження термінологічної лексики, з'ясування особливостей структури і семантики її одиниць, вивчення системних відношень між ними перебуває в колі актуальних лінгвістичних проблем» [6, с. 7]. Сучасні мовознавці розглядають термінологію як структурну підсистему

лексичної системи мови, що охоплює сукупність слів і словосполучень, які позначають спеціальні об'єкти, процеси та явища, а також відображають професійні поняття. Важливим аспектом аналізу термінологічної лексики є виявлення її семантичних характеристик, зокрема встановлених зв'язків між термінами та загальноживаними словами. У термінологічній підсистемі мови спостерігаються лексико-семантичні процеси, характерні для лексики загалом, а саме: полісемія, що зумовлює наявність багатозначних термінів; синонімія, яка полегшує формування термінологічних варіантів; антонімія, що виражає протиставлення понять, та омонімія, яка може виявити неоднозначність у тлумаченні термінів.

У лінгвістичних розвідках вітчизняних та зарубіжних вчених представлено значну кількість визначень поняття «термін». Важливим аспектом формулювання таких визначень повинно бути відображення ознак, які диференціюють термін від загальноживаної лексики. Аналіз іпропонованих науковцями визначень доводить наявність розбіжностей у наукових підходах щодо цього питання: одні дослідники розглядають термін як окреме слово (О. Стишов, Я. Снісаренко), інші трактують його як слово або словосполучення (Б. М. Головін), тоді як деякі автори акцентують увагу на термінах як стійких словосполученнях та скороченнях (Є. Ф. Скороходько, Е. Балюта). На нашу думку, поняття «термін» повинно охоплювати не лише окремі слова, а й словосполучення та скорочення.

Звернемося до другої частини визначення терміна: а) позначають поняття (О. Пономарів), б) виражають поняття (А. Загнітко), в) співвідносяться з поняттям (Я. А. Климовицький), г) називають спеціальний об'єкт або поняття (Я. Мар'янюк). Зауважимо, що у всіх визначеннях термін так чи інакше співвідноситься з поняттям. Але ж із поняттям співвідноситься і загальноживане слово. Як відомо, слово має семасіологічну цінність у декількох планах: воно узагальнює значення (сигніфікативна функція), служить засобом номінації об'єктів і явищ (номінативна функція), передає інформацію в процесі комунікації (комунікативна функція) та може виражати ставлення мовця до висловленого (прагматична функція). Терміну властиві всі ці функції, крім останньої, але в нього склалася й дефінітивна функція, яка відіграє провідну роль. Наприклад, слово-термін «*ватметр*» дорівнює розгорнутому визначенню «*прилад для вимірювання потужності електричного струму*», і навпаки, зміст цього розгорнутого визначення втілюється в терміні «*ватметр*».

Отже, саме дефінітивна функція є визначальною ознакою терміна як мовної одиниці. Цим зумовлено належність терміна до певної терміносистеми, однозначність та вмотивованість у її межах. Тому шукати в терміні все те, що притаманне загальноживаному слову, недоцільно. Деякі дослідники вважають, що терміну властиві і синонімія, і полісемія. Семантика мови накладає на термінологію певні обмеження, а саме: термін відрізняється від інших мовних одиниць своєю однозначністю. Лексичне значення загальноживаного

слова в кожному конкретному випадку визначається в плані змісту співвідношенням із позначеним об'єктом у змістовому аспекті, а також – завдяки здатності вступати в семантичні та граматичні зв'язки з іншими словами у виразальному аспекті.

Значення слова, яке не є терміном, часто можна встановити, аналізуючи його вживання в різних контекстах. Кількість можливих контекстуальних моделей використання слова співвідноситься з кількістю його лексичних значень або відтінків значень. Таким чином, відображення об'єкта реальності (явища, відношення, якості чи процесу) в загальноживаному слові закріплюється з урахуванням його сполучуваності з іншими словами в контексті.

Значення терміна залежить не від контексту, а від термінологічного поля, у яке він входить. «Поле для терміна – це відповідна термінологія, поза межами якої він втрачає свою характеристику, набуває інших системних зв'язків» [7, с. 9].

Термінологічне поле є для терміна своєрідним контекстом, у якому він однозначний. Але, оскільки моносемія терміна часто може виявлятися в межах термінології окремої галузі науки або техніки, її можна вважати відносною. Встановлення однозначних відповідностей між поняттям та його найменуванням – терміном є головною вимогою, що висувають до терміна. Проте ця відповідність часто порушується, особливо тоді, коли в термінологію певних наук входять такі «універсальні» загальні терміни як «*тиск*», «*світло*» та інші.

Варто зазначити, що на сучасному етапі проблема багатозначності термінів залишається актуальною, адже не завжди вдається знайти найбільш точні та доцільні відповідники для окремих наукових понять, що спричиняє ускладнення для використання терміна. Наприклад, термін «*випромінювання*», по-перше, позначає електромагнітну хвилю як фізичний об'єкт, а по-друге, – процес випромінювання як явище. У подібних випадках для уникнення неоднозначності необхідно чітко позначити контекст використання терміна або надавати додаткові роз'яснення, що конкретизують його значення в межах певної наукової дисципліни. При цьому можна говорити про процес формування нових технічних термінів. Полісемія часто є початковим етапом виникнення нового терміна. Проте після появи цього терміна шляхом утворення у вихідному слові нового значення зазвичай починаються пошуки нового еквівалента для позначеного поняття, щоб уникнути полісемії, що є небажаним явищем у межах однієї терміносистеми, оскільки полісемія може спричинити неоднозначність наукової комунікації. «Полісемія є неминучим наслідком диспропорції між обмеженою кількістю мовних знаків і значною кількістю понять, які потребують вираження в мові» [8, с. 83]. Отже, однозначність терміна є відносною як у синхронному, так і в діахронному аспектах. Наукова термінологія зазнає впливу загальноживаної лексики, де полісемія є природним явищем, як зазначають дослідники, «імпульси» із загальнонародної мови порушують «чистоту і строгість» відносин,

тому «основні семасіологічні характеристики термінів (моносемія, відсутність синонімів і т. п.) існують як провідна тенденція в даному функціональному класі слів і ніколи не реалізуються повністю» [9, с. 43].

Поширеним явищем у системі термінології є синонімія. При цьому виді системного зв'язку спостерігають збіг одиниць, які можуть а) виражати одне поняття, б) відрізнятися відтінками значень або стилістичним забарвленням, а також в) здатні до взаємозамінюваності в контексті.

Синонімія в термінології виникає з декількох основних причин. По-перше, вона є наслідком необхідності закріплення в мовній системі нових аспектів значення. По-друге, синонімічні терміни формуються як результат диференціації значень або синонімічного зближення, що розвивається в мовній системі. Поняття синонімії в термінології суттєво відрізняється від синонімії в загальноповсякденній мові. Якщо в художній літературі синонімія є виявом її виразного багатства та стилістичної гнучкості, то в термінологічній системі вона сигналізує про недосконалість, про порушення точності й однозначності термінологічної системи. Синонімія в термінології є небажаним явищем, оскільки синонімічні дублети, порівняно з основним терміном, не виконують жодної додаткової функції. У процесі розвитку термінології вони або випадають з її складу, або змінюють значення. Синоніми в термінології – це слова, що належать до одного денотату, але різняться за змістом. Крім того, вони можуть відрізнятися семантикою словотвірних елементів, етимологією, рівнем усталеності в сучасній мові, а також специфікою функціонування в певній галузі знань. Наявність значної кількості синонімів у термінології ХХ століття дослідники пояснюють певною низкою причин. По-перше, їхнє виникнення було зумовлене взаємодією різних наукових шкіл та концепцій. По-друге, поширення синонімії спричинене перекладами запозичених термінів, коли однакові поняття передавалися винятково мовними засобами в різних наукових традиціях.

Одним із важливих виявів системних відношень у термінології є антонімія, яка виступає як один із регулярних принципів назв понять із протилежним значенням: *відкриті – закриті склади, прямий – непрямий додаток, імпорт – експорт, сурядність – підрядність*. Антоніми відіграють важливу роль у термінології, оскільки будь-яке явище, поняття, предмет сприймається глибше під час порівняння чи протиставлення. Антоніми – це одиниці терміносистеми, які мають не будь-які протилежні поняття, а означають насамперед поняття співвідності. «В антонімічні відношення можуть вступати різнокореневі терміни-слова (*бемоль – дієз, вступ – фінал, збагачення – зубожіння*); спільнокореневі терміни-слова (*гармонія – дисгармонія, тональність – атональність, рентабельність – нерентабельність*) і терміни-словосполучення (*зовнішня торгівля – внутрішня торгівля*; у музиці: *головна партія – побічна партія*)» [10, с. 4].

Антонімічні відношення слів репрезентують префікси та основи (*недозапилення – перезапилення, сурядність – підрядність*); заперечна частка **не** (*рентабельність – нерентабельність, платоспроможність – неплатоспроможність*); «протиставлення інтернаціональних термінів виражається префіксами де-; анти-; а-; екстра- – інтра-; гіпер- – гіпо-: *концентрація – деконцентрація, гормони – антигормони, тональність – атональність, екстралінгвістика – інтралінгвістика, гіпердинаміка – гіподинаміка*» [10, с. 5]. Крім однокореневої антонімії, яка виникає за допомогою різних префіксів, у терміносистемах наявні й пари антонімів, у яких антонімічні відношення побудовані на протиставленні перших компонентів складних слів. Так, «усічені основи макро- і мікро- містять ознаки протилежного розміру (*мікроструктура – макроструктура, мікромолекула – макромолекула*); усічені основи грецького походження моно-(одно, єдино) і полі-(багато) (*моносемія – полісемія, монотеїзм – політеїзм*) виражають протилежність одиничності чи множинності» [10, с. 5]. У наведених прикладах антонімічність одного з компонентів складного терміна спричиняє антонімію всього складного терміна. Антонімічні відношення сприяють глибшому розумінню сутності протиставлених понять, дозволяючи цілісно та системно сприймати наукову інформацію і визначати місце кожного терміна в терміносистемі.

Омонімія в термінології означає явище, при якому один і той самий термін використовують у різних термінологічних системах для визначення різних понять. Це може спричинити появу термінів, які мають однакову форму, але набувають різних значень залежно від контексту використання. Наприклад, термін «звук» має різне значення в таких галузях, як фонетика та фізика; термін «асиміляція» вживають у різних значеннях у фонетиці та етнографії; термін «корінь» використовують у граматиці для визначення основи слова та в математиці для визначення чисел, які є основою певної алгебраїчної операції.

Однією з ознак, що відрізняє термін від нетерміна в семасіологічному аспекті, є відсутність емоційного забарвлення. Якщо загальноповсякденне слово може мати емоційне навантаження, виражаючи почуття або переживання мовця, то термін, навпаки, має бути емоційно нейтральним, забезпечуючи точність і однозначність у науковому контексті. Виступаючи носієм емоційного значення, термін виводиться за межі певної системи наукових понять, у якій він має єдине значення. Проте велика кількість слів винятково побутового плану отримала у складі науково-технічних терміносистем своє самостійне друге життя. Подібні терміни підтверджують наявність процесу взаємовпливу двох систем: загальнонародної мови та мови науково-технічної, що активно розвивається на міжнародному рівні.

Подальше вдосконалення терміносистем призвело до усунення полісемії та зменшення кількості синонімів на сучасному етапі розвитку термінології. Якщо для сучасного мовознавства практично не існує про-

блеми багатозначності, оскільки мовний контекст нейтралізує полісемію, то синонімія в умовах природного функціонування будь-якої терміносистеми є неминуchoю. Мова йде про дублетність вітчизняних термінів та іншомовних, що пояснюється різними сферами використання: вітчизняні терміни частіше використовують у середній школі, іншомовні – у вищій школі та науковій літературі. Відсутність полісемії та синонімії можлива тільки в «ідеальних», але не в реальних терміносистемах [11, с. 80].

Висновки. Отже, сучасній українській термінології властиві загальномовні лексико-семантичні явища, такі як полісемія, синонімія, антонімія та омонімія. Омонімія термінів виникає через втрату семантичних зв'язків між лексико-семантичними варіантами багатозначного слова. Антонімія безперечно є визнаним явищем у термінології та сприймається дослідниками

як «позитивний» елемент (порівняно із синонімією) у формуванні терміносистеми. Проте погляди на антонімію й досі не мають загальноновизнаної спільної думки серед науковців. Терміни, як основні складові мови науки та техніки, є інструментами для забезпечення точності та однозначності комунікації. Однак через динамічність мовних систем і постійний розвиток наукових та технологічних дисциплін термінологія не може уникнути певних проблем, таких як полісемія, синонімія та дублетність, а також процесів інтеграції нових знань і технологій. Ці явища можуть ускладнювати точність і однозначність термінів, проте вони є невід'ємними складовими еволюції.

Перспективи подальшого дослідження знаходяться в площині когнітивно-ономасіологічного вивчення окремих терміносистем у різних жанрах українського наукового дискурсу.

Література:

1. Азарова Л.С. Термінологія та її сучасний стан розвитку. *Типологія мовних значень у діяхронічному і зіставному аспектах* : зб. наук. пр. Донецького держ. ун-ту. 1999. Вип. 2. С. 163–168.
2. Полюга Л.М. Повний словник антонімів української мови. НАН України, Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича, Укр. мовно-інформ. фонд. 3-тє вид., доп. і виправ. Київ: Довіра, 2006. 506 с. (Словники України).
3. Словник синонімів української мови : у двох томах / А. А. Бурячокта ін. Національна академія наук України, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні, Інститут української мови. Київ : Наукова думка, 1999–2000.
4. Демська О.М., Кульчицький І.М. Словник омонімів української мови. Львів : Фенікс, 1996. 223 с.
5. Сучасний словник іншомовних слів : близько 20 тис. слів і словосполучень / уклад. О.І. Скопненко, Т.В. Цимбалюк. Київ : Довіра, 2006. 789 с.
6. Радомська Л.А., Азарова Л.С. Семантичні відношення в термінологічних іменниках-юкстапозитах : монографія. Вінниця, 2016. 196 с.
7. Томіленко Л.М. Термінологічна лексика в сучасній тлумачній лексикографії української літературної мови : монографія. Івано-Франківськ : Фоліант, 2015. 160 с.
8. Лисиченко Л.А. Лексико-семантичний вимір мовної картини світу. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 191 с.
9. Вознюк Г.Л. Термінологічна лексика в системі професійного мовлення. Львів : Львівська політехніка, 2013. 92 с.
10. Непійвода Н.Ф. Мова української науково-технічної літератури (функціонально-стилістичний аспект). Київ : ТОВ Міжнар. фін. агенція, 1997. 303 с.
11. Cavico F. J., Bahauddin G. M. Making The Case For The Creation Of An Academic Honesty And Integrity Culture In Higher Education: Reflections And Suggestions For Reducing The Rise In Student Cheating. *American Journal of Business Education*. 2009. № 5. P. 75–88.

References:

1. Azarova, L. Ye. (1999). *Terminologhiia ta yii suchasnyi stan rozvytku* [Terminology and its current state of development]. *Typologhiia movnykh znachen u diakhronichnomu i zistavnomu aspektakh: zbirnyk naukovykh prats Doneckoho derzhavnoho universytetu* [Typology of linguistic meanings in diachronic and comparative aspects: Collection of scientific works of Donetsk State University]. Donetsk: Donetsk State University, iss. 2, pp. 163–168 [in Ukrainian].
2. Poliuha, L. M. (2006). *Povnyi slovnyk antonimiv ukrainskoi movy* [Complete dictionary of Ukrainian language antonyms] (3rd ed., revised and expanded). Kyiv: Dovira, 506 p. [in Ukrainian].
3. Buriachok, A. A., et al. (1999–2000). *Slovnyk sinonimiv ukrainskoi movy* [Dictionary of Ukrainian language synonyms] (in two volumes). Kyiv: Naukova dumka. [in Ukrainian].
4. Demska, O. M., & Kulchytskyi, I. M. (1996). *Slovnyk omonimiv ukrainskoi movy* [Dictionary of Ukrainian language homonyms]. Lviv: Feniks, 223 p. [in Ukrainian].
5. Skopnenko, O. I., & Tymbaliuk, T. V. (2006). *Suchasnyi slovnyk inshomovnykh sliv: blyzko 20 tys. sliv i slovopoluchen* [Modern dictionary of foreign words: about 20 thousand words and phrases]. Kyiv: Dovira, 789 p. [in Ukrainian].
6. Radomska, L.A., & Azarova, L.Ye. (2016). *Semantychni vidnoshennia v terminologichnykh imennyakh-iukstapozytakh: monohrafiia* [Semantic relations in terminological juxtaposed nouns: monograph]. Vinnytsia, 196 p. [in Ukrainian].
7. Tomilenko, L.M. (2015). *Terminologichna leksyka v suchasni tлумachnii leksykohrafii ukrainskoi literaturnoi movy: [monohrafiia]* [Terminological vocabulary in modern explanatory lexicography of the Ukrainian literary language: monograph]. Ivano-Frankivsk: Foliant, 160 p. [in Ukrainian].
8. Lysychenko, L.A. (2009). *Leksyko-semantychnyi vymir movnoi kartyny svitu* [Lexical-semantic dimension of the linguistic picture of the world]. Kharkiv: Vydavnycha hrupa "Osnova", 191 p. [in Ukrainian].

9. Vozniuk, H.L. (2013). *Terminolohichna leksyka v systemi profesiinoho movlennia [Terminological vocabulary in the system of professional speech]*. Lviv: Lvivska Politehnika, 92 p. [in Ukrainian].
10. Nepyivoda, N.F. (1997). *Mova ukrainskoi naukovo-tekhnichnoi literatury (funktsionalno-stylistychnyi aspekt) [Language of Ukrainian scientific and technical literature (functional-stylistic aspect)]*. Kyiv: TOV Mizhnarodna finansova ahentsiia, 303 p. [in Ukrainian].
11. Cavico, F. J., & Bahaiddin, G. M. (2009). Making the case for the creation of an academic honesty and integrity culture in higher education: Reflections and suggestions for reducing the rise in student cheating. *American Journal of Business Education*, 2(5), 75–88. <https://doi.org/10.19030/ajbe.v2i5.4072>